

Informatieblad
Milieumanagementsysteem
koeriersbedrijf 'Holland Transport'

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere milieuprestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de ISO 14001-norm.

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Inhoudsopgave

Doelstelling van dit informatieblad	5
<hr/>	
DEEL 1	
1 Milieuhandboek Hollend Transport	8
1.1 Algemeen	8
1.2 Wie doen er mee en waar gaat het over?	8
1.3 'Kerngegevens' van Hollend Transport	8
1.4 Wat willen we bereiken, ons beleid?	9
1.5 Hoe bepalen wij onze milieuprioriteiten?	9
1.6 Welke afspraken hebben wij gemaakt en wat houden we bij?	10
1.7 Communicatie met anderen	11
1.8 Hoe zorgen we dat we doen wat wij afspreken?	11
1.9 Hoe blijven wij verbeteren	12
<hr/>	
DEEL 2	
2 Milieulogboek Hollend Transport	13
2.1 Wat kunnen wij doen aan het milieu en wat zijn de prioriteiten	13
2.2 Houden wij ons aan de wet?	16
<hr/>	
DEEL 3	
3 Verslag jaarbespreking Hollend Transport	18
3.1 Inleiding	18
3.2 Veranderingen in het bedrijf	18
3.3 Communicatie	18
3.4 Beoordeling wet- en regelgeving	18
3.5 Milieuaspecten en plannen 2008	19
3.6 Plannen 2009	20
3.7 Registraties	20
3.8 Verslag kritische buitenstaander	21
3.9 Conclusie werking milieuhand- en logboek	21
3.10 Toevoeging directie	21
Bijlage: Registraties 2008	22

DEEL 4

4	Verslag kritische buitenstaander Hollend Transport	25
4.1	Inleiding	25
4.2	Beoordeling opvolging milieuafspraken	25
4.3	Naleving afspraken door medewerkers	25
4.4	Beoordeling handboek en uitvoering conform ISO 14001	26

Doelstelling van dit informatieblad

De principes van de ISO 14001-norm zijn eenvoudig. Naarmate een organisatie groter wordt en op meer punten het milieu beïnvloedt, wordt het systeem uitgebreider. Ook kleine organisaties kunnen hun voordeel doen met een systematische aanpak gericht op verbetering. Deze levert vaak ook verbeteringen op voor het proces, die kostenvoordelen hebben.

Doelstelling van dit voorbeeld is om te laten zien:

- › wat een milieumanagementsysteem (MMS) volgens de ISO 14001-norm is;
- › dat een MMS niet ingewikkeld is;
- › dat een MMS toepasbaar is voor elke organisatie (zelfs voor bedrijven met drie personen);
- › dat een MMS helpt bij het verbeteren van de milieuprestaties.

De doelgroepen voor het informatieblad zijn:

- › kleine organisaties die een MMS willen opzetten;
- › adviseurs die bedrijven helpen bij het opzetten van een systeem;
- › vergunningverleners en toezichthouders, die bedrijven informatie willen verschaffen over de mogelijkheden van een MMS.

Een MMS helpt een organisatie bij:

- › het in kaart brengen van de belangrijke milieuonderwerpen;
- › het bedenken van verbetermogelijkheden;
- › het vergelijken van de eigen prestaties met anderen;
- › het elkaar stimuleren voor nieuwe ideeën;
- › communicatie met klanten over milieu;
- › besparing van kosten;
- › uitvoeren van plannen en afspraken.

SCCM heeft het informatieblad opgesteld, om te laten zien dat ook kleine en minder complexe organisaties eenvoudig een milieumanagementsysteem kunnen opzetten. Tevens dat het werken met een MMS helpt om tot betere milieuprestaties te komen. In het document wordt op een praktische wijze omgegaan met de eisen uit de ISO 14001-norm. Het is nadrukkelijk een voorbeeld. Het is bedoeld om te inspireren en niet om te kopiëren. Ook kleine organisaties kunnen ervoor kiezen het MMS te laten certificeren. Dit is echter niet de opzet van dit informatieblad.

Voor sommige bedrijven zal het in één keer opzetten van een compleet milieumanagementsysteem, dat aan de ISO 14001-norm voldoet, een te grote stap zijn. Om die reden is in tabel 1 een stapsgewijze benadering uitgewerkt. Hieronder volgt een toelichting voor het op verschillende niveaus invoeren van milieumanagement binnen een klein bedrijf.

TABEL 1: Verschillende niveaus voor implementatie milieumanagementsysteem

	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3 (ISO 14001)
	Gericht op technische maatregelen*	Gericht op zowel technische als organisatorische maatregelen* met beperkte borging door procedures	Zowel milieu in eigen organisatie als in de keten en volledige borging
Voor wie	Organisaties waar: > technische voorzieningen bepalend zijn voor de milieuprestatie; > weinig verandert; > nauwelijks invloed in de keten; > milieubelasting/risico beperkt is	Organisaties waar: > technische voorzieningen bepalend zijn; > organisatorische (gedrags) maatregelen beperkt van invloed zijn; > regelmatig veranderingen optreden	Organisaties waar: > veel verandert en keuzes moeten worden gemaakt en > gedrag een grote rol speelt bij de milieuprestaties
Onderdelen ISO 14001 (paragrafen uit de norm)			
Milieubeleid (4.2)	-	-	+
Milieuaspecten (4.3.1)	+/- Alleen voor eigen activiteiten (niet de keten) en alleen technische voorzieningen. Geen systematiek alleen overzicht	+/- Niveau 1 aangevuld met organisatorische aspecten en afspraken hoe overzicht actueel wordt gehouden.	+
Wettelijke en andere eisen (4.3.2)	+/- Geen procedure wel overzicht van eisen.	+/- Geen procedure wel overzicht van eisen.	+
Doelstellingen, taakstellingen en programma (4.3.3)	+/- Alleen actielijst m.b.t. technische maatregelen	+/- Niveau 1 aangevuld met wie, wanneer en budget.	+
Middelen, taakverdeling, verantwoordelijkheid (4.4.1)	-	+/- Taakverdeling op gebied van milieu en verantwoordelijkheden t.a.v. + uit deze tabel.	+
Bekwaamheid, training en bewustzijn (4.4.2)	+/- Voor zover het de bediening van technische voorzieningen betreft	+	+
Communicatie (4.4.3)	-	+/- Alleen intern voor wat betreft organisatorische aspecten	+
Documentatie (4.4.4)	+/- Alleen de + voor niveau 1 uit deze tabel op papier	+/- Alleen de + voor niveau 1 en 2 uit deze tabel op papier	+
Beheersing van documentatie (4.4.5)	-	-	+
Beheersing van werkzaamheden (4.4.6)	-	+	+
Vorbereid zijn en reageren op noodsituaties (4.4.7)	- (tenzij wettelijke verplichting)	- (tenzij wettelijke verplichting)	+
Monitoring en meting (4.5.1)	+/- Alleen energie, water en afval	+ (alle relevante milieuaspecten)	+
Beoordeling van de naleving (4.5.2)	-	+	+
Afwijking, corrigerende maatregelen (4.5.3)	-	+/- Hoeft geen procedure te zijn, moet wel gebeuren t.a.v. nakomen van afspraken De maatregelen zijn gericht op correcties (corrigerende maatregelen) en preventieve maatregelen	+
Beheersing van registraties (4.5.4)	+/- alleen wettelijk verplichte registraties (afval)	+/- niveau 1 aangevuld met registraties m.b.t. voortgang doelstellingen/afspraken	+
Interne audit (4.5.5)	-	-	+

	NIVEAU 1 Gericht op technische maatregelen*	NIVEAU 2 Gericht op zowel technische als organisatorische maatregelen* met beperkte borging door procedures	NIVEAU 3 (ISO 14001) Zowel milieu in eigen organisatie als in de keten en volledige borging
Directiebeoordeling (4.6)	+/- Niet het systeem, wel realisatie van de maatregelen/acties en plan (maatregelen) voor volgend jaar (zie doelstellingen)	+/- Niet het systeem, wel realisatie van de doelstellingen en plan voor volgend jaar	+
Onderdelen uit voorbeeld Hollend Transport	<p>Logboek:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Hoofdstuk 10 (van tabel 3, alleen kolom 1 t/m 4 en voor energie en water ook kolom registratie) > Hoofdstuk 11, tabel 4 <p>Verslag jaarbespreking:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Hoofdstuk 5 uitwerken voor technische maatregelen > Bijlage registraties voor energie en water 	<p>Logboek:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Hoofdstuk 8 (alleen m.b.t interne communicatie en training) > Hoofdstuk 10, (van tabel 3 alle kolommen) > Hoofdstuk 11, tabel 4 <p>Verslag jaarbespreking:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Hoofdstuk 5 voor techn. en organisatorische maatregelen > Bijlage registraties 	Alle onderdelen uit het voorbeeld zijn nodig voor een certificeerbaar milieumanagementsysteem

* Technische maatregelen: maatregelen aan machines, installaties, (vracht)auto's, verwarming e.d.

** Organisatorische maatregelen: gedragsmaatregelen, zoals maatregelen voor bewustwording, het nieuwe rijden, besparingsmaatregelen.

Wanneer werkt een MMS wel of niet

Het heeft alleen zin om aan een MMS te beginnen, wanneer de leiding van de organisatie ook echt gemotiveerd is om de milieuprestaties te verbeteren. Anders is het zonde van de moeite. Dit maakt het ook zo gevaarlijk om, bijvoorbeeld bij de inkoop, de aanwezigheid van een certificaat als verplichting op te nemen. Het gevaar is groot dat het MMS dan een doel op zich wordt en vervolgens onttaardt in een papierwinkel, die geen meerwaarde heeft.

Leeswijzer

Het voorbeeld milieumanagementsysteem bestaat uit verschillende onderdelen:

- > Het milieuhandboek: het vaste deel van het milieumanagementsysteem dat alleen verandert bij organisatieveranderingen
- > Het milieulogboek: het deel dat gedurende het jaar kan worden aangepast aan nieuwe plannen, veranderingen in wetgeving, e.d.
- > Het verslag van de jaarbespreking en de kritische buitenstaander: jaarlijks wordt het milieumanagementsysteem beoordeeld en geëvalueerd en worden alle registraties op een rij gezet. Het verslag geeft een voorbeeld hoe dit kan worden gedaan en geeft een voorbeeld van de registraties.

In bovenstaande tabel is aangegeven welke onderdelen van dit voorbeeld van toepassing zijn bij de verschillende niveaus voor de implementatie. De eisen die gesteld worden aan een systeem dat wordt gecertificeerd, zijn verwerkt in het volledige voorbeeld. Een milieumanagementsysteem, waarvan delen uit dit voorbeeld niet zijn verwerkt, is niet certificeerbaar.

DEEL 1

Milieuhandboek Hollend Transport

1.1 Algemeen

Koeriersbedrijf 'Hollend Transport' wil het milieu zo min mogelijk belasten. Om hier systematisch aan te werken is er een milieumanagementsysteem volgens de ISO 14001-norm. De scope van het systeem betreft alle activiteiten van Hollend Transport. In dit 'milieuhand- en -logboek' wordt alles vastgelegd. Het 'milieuhand- en -logboek' wordt jaarlijks bijgewerkt, onder andere met de registraties van het bedrijf. Naast het 'milieuhand- en -logboek' bestaat het milieumanagementsysteem uit de registraties en verslagen van de jaarbespreking.

1.2 Wie doen er mee en waar gaat het over?

Hollend Transport bestaat uit Henk en Ans Groen en is gevestigd aan de Groenedreef 10 te Buitendam. Dit is een klein kantoor (1 ruimte) om de hoek van het privéadres van de familie Groen. Het milieumanagementsysteem heeft betrekking op alles wat met het bedrijf te maken heeft (het plannen, inkoop, uitvoeren transport en de (financiële) afhandeling van de koeriersritten).

1.3 'Kerngegevens' van Hollend Transport

Henk Groen is directeur van Hollend Transport en is de chauffeur van de eigen transportbus.

Hollend Transport is een VOF van Henk en Ans Groen.

- › Ans Groen werkt mee in de zaak en is aanwezig op kantoor. Zij neemt de orders aan en zorgt voor de planning, afspraken met de klant en de afhandeling van de uitgevoerde orders.
- › Jan Bloem is een vaste chauffeur in dienst van Hollend Transport die in de tweede transportbus van Hollend Transport rijdt. In drukke tijden voert Ans zelf ritten uit met de privé-auto of maakt Hollend Transport gebruik van Fred Kuipers, een gepensioneerde kennis die ritten rijdt in zijn eigen auto of in een gehuurde bestelbus.
- › Hollend Transport vervoert enveloppen en pakketten tot 25 kg, maar geen gevaarlijke stoffen (hiervoor zijn geen voorzieningen). In ongeveer de helft van de ritten wordt 'brievenbuspost' vervoerd.
- › 40% van alle ritten maakt Hollend Transport voor één bepaalde klant.
- › De transportbussen van Hollend Transport zijn uit 2004 en 2005 en zijn in 2005 respectievelijk 2006 tweedehands gekocht, ze rijden op diesel en zijn nog niet voorzien van een roetfilter.
- › De transportbussen zijn van Mercedes type y met een laadvolume van 15 m³ en een laadvermogen van 3.000 kilo. De bus heeft een 2.4 liter motor. De bussen hadden bij aanschaf 75.000 respectievelijk 90.000 km op de teller.

- › De privéauto is in juni 2008 vervangen door een hybride auto, merk/type Honda Civic.
- › De familie Groen werkt in een kantoor, vroeger winkelruimte, gelegen in een woonwijk, gebouwd in 1970. In de wijk beschikt Hollend Transport over een dubbele garagebox waar de bestelbussen 's nachts geparkeerd worden.
- › Het kantoor (60 m²) is voorzien van dubbelglas en de vloer is geïsoleerd. Er is een eigen verwarmingsketel.

1.4 Wat willen we bereiken, ons beleid?

Wij willen de belasting van onze activiteiten op het milieu zoveel mogelijk beperken, en voor zover dit redelijkerwijs ook kan, het milieu verbeteren. Randvoorwaarde bij de uitvoering van niet wettelijk verplichte verbeteringen is dat het resultaat van de VOF zodanig is dat een redelijk ondernemersinkomen resteert. We zullen zorgen dat wet- en regelgeving met betrekking tot het milieu altijd wordt nageleefd en streven naar een continue verbetering van onze milieuprestatie.

In het kantoor van Hollend Transport hangt het bovenstaande uitgangspunt met de handtekening van alle medewerkers en vaste inhuurkrachten. Elk jaar passen wij het indien nodig aan. Tijdelijke medewerkers worden over het beleid, de belangrijke milieuaspecten en de afspraken op de hoogte gebracht.

1.5 Hoe bepalen wij onze milieuprioriteiten?

Wij hebben voor al onze activiteiten bepaald of deze gevolgen hebben voor:

- › kwaliteit van de lucht (door bijvoorbeeld uitlaatgassen);
- › kwaliteit van de leefomgeving (door bijvoorbeeld geluidshinder, gevaar);
- › kwaliteit van de bodem (door bijvoorbeeld olie lekkage);
- › ontstaan van afval;
- › gebruik van energie;
- › gebruik en vervuiling van water;
- › gebruik van andere grondstoffen (waaronder bijvoorbeeld papier).

Prioriteit hebben de onderwerpen die:

- › omvangrijk zijn binnen Hollend Transport en invloed hebben op de klimaatverandering;
- › negatief effect hebben op leefomgeving.

Voor klimaatverandering is gekozen, omdat dat een prioriteit is in het overheidsbeleid. Milieubelasting door het gebruik van voertuigen is het hoofdonderwerp in de criteria voor duurzaam inkopen van de overheid. De leefomgeving vinden wij belangrijk, omdat wij anderen geen overlast willen bezorgen met onze activiteiten. Als voorbeeld van wat omvangrijk is binnen Holland Transport: de energie voor de verwarming van het gebouw is zo klein ten opzichte van de energie voor de voertuigen dat de verwarming geen prioriteit is.

Voor de onderwerpen, die prioriteit hebben, worden doelstellingen afgesproken en de resultaten regelmatig bijgehouden. Op alle andere punten zal Hollend Transport zich houden aan de wettelijke eisen en verbeteringen doorvoeren, die met weinig moeite of investeringen te realiseren zijn.

Wanneer wij onze activiteiten veranderen of uitbreiden, zal de directie deze activiteiten beoordelen en toevoegen aan het overzicht. Jaarlijks wordt beoordeeld of onze beoordeling nog klopt.

1.6 Welke afspraken hebben wij gemaakt en wat houden we bij?

Om te kunnen controleren of we de afspraken naleven, worden er registraties bijgehouden die ook in de tabel zijn genoemd.

Prioriteit heeft het terugdringen van de luchtverontreiniging door het transport. Om dit goed te volgen, wordt een aantal registraties bijgehouden:

- › Brandstofgebruik per voertuig en per chauffeur.
- › Brandstofgebruik wordt vergeleken met het verbruik opgegeven door de leverancier.
- › Door onderlinge wisseling van de bussen kan ook het rijgedrag onderling worden vergeleken.

Verschillen zijn aanleiding om de ervaringen met het 'Nieuwe rijden' uit te wisselen.

- › De gemiddelde beladingsgraad.
- › De soorten voertuigen die worden ingezet.

In het administratieve systeem wordt voor elke opdracht vastgelegd:

- › de datum;
- › de afstand;
- › de plaats waar pakket is opgehaald;
- › de plaats waar pakket is bezorgd;
- › de bezorgafstand;
- › het gewicht;
- › het voertuig dat is ingezet.

Met de vastgelegde gegevens kunnen ad hoc analyses worden gemaakt om de planning en inzet van voertuigen te analyseren. Gemiddeld eenmaal per maand kijken Jan en Ans naar de uitvoering van de planning achteraf. Had het efficiënter gekund en zijn de voertuigen met de minste CO₂ uitstoot ingezet?

In het verslag van de jaarbespreking staan de registraties.

1.7 Communicatie met anderen

De communicatie binnen Hollend Transport is vastgelegd onder punt 9. We hebben bepaald dat het voor ons bedrijf belangrijk is om regelmatig te praten met omwonenden en klanten. De gemeente hoeft alleen geïnformeerd te worden bij wijzigingen in de organisatie waarbij we niet meer onder het Activiteitenbesluit vallen of bij calamiteiten (zie 5). Hollend Transport is lid van de buurtvereniging, waar de bewoners ongeveer twee keer per jaar met elkaar praten. Voor zover nog niet bekend, worden eventuele klachten en irritaties bij deze bijeenkomsten gehoord. Jaarlijks wordt er een selectie gemaakt van de drie belangrijkste klanten om over de dienstverlening, de milieuaspecten en de milieufspraken van het bedrijf te praten. Ook wordt het onderwerp meegenomen bij opdrachtbesprekingen van nieuwe klanten. Als er klachten zijn, dan wordt hier direct op gereageerd. De afspraken met de klager en/of de genomen maatregelen worden vastgelegd.

1.8 Hoe zorgen we dat we doen wat wij afspreken?

Aanspreekpunt

Ans is de milieuvrouw van Hollend Transport. Zij is het aanspreekpunt voor alles wat met ons milieubeleid en -systeem te maken heeft en heeft de volgende taken:

- › regelen van 'kritische buitenstaander' (zie onder);
- › het maken van een overzicht in hoeverre de maatregelen zijn nageleefd en welke resultaten er zijn bereikt;
- › het extra in de gaten houden van het houden aan de gemaakte afspraken;
- › het nemen van corrigerende en preventieve maatregelen indien van afspraken wordt afgeweken (onder verantwoordelijkheid van de directie). Nieuwe afspraken worden vastgelegd in een nieuwe versie van het milieuhand- en -logboek.

Jaarlijks

Het voorbereiden van de jaarbespreking (januari):

- › overzicht van de milieuregistraties (onder andere een overzicht per transportmiddel van het gemaakte aantal km en het brandstofverbruik totaal en per km);
- › bespreken van de voortgang van de gemaakte afspraken;
- › bespreken van de afspraken die gemaakt zijn na het bespreken van het verslag van de kritische buitenstaander en eventuele ISO 14001 toets door extern adviseur en het berekenen van de CO₂-voetafdruk;
- › bespreken van de voortgang van maatregelen uit de vorige jaarbespreking en aangeven van de redenen voor het niet uitvoeren / realiseren van maatregelen;
- › bepalen van verbetermaatregelen;
- › bespreken van milieuklachten, externe communicatie en de genomen maatregelen; toetsen of aan de wettelijke eisen wordt voldaan (m.b.v. checklist) en controleren of er wijzigingen zijn in wet- en regelgeving;
- › veranderingen en ontwikkelingen in het bedrijf en de invloed daarvan op het milieu en het milieuhand- en logboek.

Tussentijds

Vorbereiden van de kwartaalbesprekingen (maart, juni, september) over voortgang van de afspraken:

- › bespreken rapport van de kritische buitenstaander;
- › controleren of de registraties worden bijgehouden, alvast de bestaande registraties op een rij zetten en beoordelen of er geen grote afwijkingen in de registraties zitten, indien nodig maatregelen treffen;
- › conclusies op basis van cijfers en rapport buitenstaander;
- › voortgang uitvoeren / opvolgen afspraken
- › bepalen van maatregelen indien niet volgens de afspraken wordt gewerkt of verbeteringen mogelijk zijn;
- › In juni controleren of er wijzigingen zijn in wet- en regelgeving.

Kritische buitenstaander

Eenmaal per jaar (juni/juli) nodigt de milieuvrouw een kritische kennis of zakelijke relatie uit om te beoordelen of Hollend Transport zich aan de gemaakte afspraken houdt, dat wil zeggen of iedereen zich aan de taken en verantwoordelijkheden houdt en de gemaakte afspraken nakomt. De kritische buitenstaander mag daarnaast onverwachts binnenvallen om te kunnen beoordelen of afspraken worden nageleefd. In principe worden alle afspraken tenminste één keer per jaar nagelopen, hier wordt een verslag van gemaakt.

Indien de kritische buitenstaande ook over kennis van de norm beschikt, wordt tijdens de beoordeling ook getoetst of nog aan de eisen van de ISO 14001-norm wordt voldaan. Deze beoordeling moet voldoen aan de eisen die in de ISO 14001-norm worden gesteld ten aanzien van de interne audit.

Indien de kritische buitenstaande geen kennis van de ISO 14001-norm heeft, dan wordt voor deze beoordeling bijvoorbeeld een adviseur ingehuurd. De toets of aan de norm wordt voldaan, wordt tenminste eenmaal per jaar uitgevoerd. Het resultaat wordt in een verslag vastgelegd.

Training

Jaarlijks wordt beoordeeld of er training of informatie nodig is om de gemaakte afspraken (beter) te kunnen naleven. De training 'Het nieuwe rijden' moet nog gevolgd worden door Fred Kuipers (die af en toe ritten uitvoert). Aangezien alle medewerkers ook transportritten uitvoeren, moet de training door iedereen worden gevolgd.

1.9 Hoe blijven wij verbeteren

Tijdens de jaarbespreking wordt de voortgang van de afspraken besproken aan de hand van de registraties en worden nieuwe afspraken gemaakt. Het verslag van de jaarbespreking wordt door de directie aangevuld met een conclusie ten aanzien van het milieupresteren en de kwaliteit van het milieuhand- en -logboek. Het verslag wordt ondertekend om hiermee de nieuwe afspraken voor het komende jaar te bekrachtigen. De jaarbespreking is daarmee in feite de directiebeoordeling. Na het bekrachtigen van de afspraken neemt de directie maatregelen om de afspraken uit te voeren.

DEEL 2

Milieulogboek Hollend Transport

2.1 Wat kunnen wij doen aan het milieu en wat zijn de prioriteiten

In de volgende tabel is de beoordeling van de activiteiten opgenomen. De onderwerpen die niet zijn genoemd, komen bij Hollend Transport niet voor. In de tabel is ook vermeld of er wet- en regelgeving van toepassing is.

TABEL 2: Overzicht milieuaspecten Hollend Transport

Activiteit	Milieuaspect -compartment of activiteit	Eventuele toelichting	Prioriteit	Wet- en regelgeving (zie H5)
Transport	Lucht	Uitlaatgassen (hoeveelheid beïnvloedbaar door aantal km (o.a. planning), soort voertuig, soort brandstof, rijgedrag, staat van onderhoud voertuig)	Ja	Bij levering in milieuzones dat is hiervoor de regelgeving van de betreffende gemeente van toepassing. Op dit moment geen levering in milieuzones vanwege te hoge emissie bestelbus.
Transport	Geluid	Geluid motor voertuigen en geluid banden	Nee	Eisen worden gesteld in het Activiteitenbesluit m.b.t. maximaal toelaatbare geluidsniveaus
Transport	Milieu-effect verstoring leefomgeving	Bij transport in woonwijken kan er verstoring optreden door geluid en luchtmissie	Ja	Transport en levering in woonwijken of nabij andere gevoelige objecten vinden niet plaats tussen 19.00 en 7.00 uur omdat er op deze tijdstippen niet wordt gereden.
Transport	Water gebruik en vervuiling	Wassen bestelbussen en auto's	Nee	Auto's worden in wasstraat gewassen om emissie naar afvalwater te beperken.
Transport	Energie	Brandstof. Soort brandstof eventueel biodiesel	Nee	Geen wettelijke eisen
Kantoor	Energie	Verwarming en elektra voor kantoorapparatuur	Nee	Geen wettelijke eisen, stookinstallatie te klein en verbruik voor computer en kopieerapparaat te laag.
Kantoor	Water gebruik en vervuiling	'Huishoudelijk' gebruik en sanitair	Nee	Bij lozing via riolering geen wettelijke eisen, mits alleen sanitair water wordt geloosd en geen gevaarlijke stoffen.
Kantoor	Grondstof gebruik	Papier	Nee	Geen wettelijke eisen
Kantoor	Afval	Papier, KGA, gemengd	Nee	Afvalscheiding conform provinciale milieu-verordening en Activiteitenbesluit. Afvoer conform hoofdstuk 10 Wet milieubeheer.
Kantoor	Inkoop	Belangrijkste aspect is inkopen van onderhoud voor voertuigen. Dit moet bij een ISO 14001-gecertificeerd bedrijf gebeuren.	Nee	Geen wettelijke eisen

Het terugdringen van de luchtvervuiling door de transportmiddelen heeft voor Hollend Transport een hoge prioriteit. Woon-werkverkeer is niet van toepassing, omdat Hollend Transport vlak bij het huis van Henk en Ans Groen is gevestigd. Zij lopen naar de zaak. Jan Bloem komt op de fiets naar kantoor en Fred Kuipers, die soms ook ritten verzorgt, woont in de straat. De overige effecten op het milieu worden veroorzaakt door energieverbruik (verwarming en elektriciteit voor computerapparatuur en telefonie) en gebruik van kantoorbenodigdheden. Om een goed beeld te krijgen van de milieueffecten van het bedrijf, wordt het verbruik van de transportmiddelen naar een verbruik per km omgerekend. Op deze wijze worden de gegevens van verschillende jaren vergelijkbaar, worden veranderingen zichtbaar en kunnen verbetermogelijkheden eenvoudiger worden gesignaleerd.

Op basis van de cijfers is onze conclusie dat wij onze impact op het milieu substantieel naar beneden kunnen brengen wanneer we maatregelen nemen met betrekking tot transport (transportmiddelen, brandstoffen, rijgedrag, planning). Ook al vormt transport het belangrijkste effect op het milieu, ook voor de andere milieuaspecten zullen waar mogelijk maatregelen worden geformuleerd. Voor alle onderwerpen geldt dat het milieurisico klein is, we geen klachten van de omgeving hebben, de wet- en regelgeving geen eisen stelt, waarmee we het effect kunnen beïnvloeden en we voor alle onderwerpen maatregelen hebben geformuleerd in tabel 3.

De eigenschappen van de ingezette transportmiddelen (soort motor en brandstof etc.) heeft een belangrijke invloed op de luchtvervuiling. Bij de transportbus zijn alleen dieselmotoren beschikbaar, nieuwe modellen hebben een roetfilter om de vervuiling te beperken. Bij de personenauto (gebruik voor kleinere pakketten) is een hybride aandrijving mogelijk, deze is aanwezig. De huidige transportbus is nog niet afgeschreven. In de huidige calculatie is uitgegaan van vervanging in 2010. Over de aanschaf van een bestelbus zal geprobeerd worden een afspraak te maken met de twee grootste klanten die beide ISO 14001-gecertificeerd zijn. Indien zij een toezegging doen over de hoeveelheid werk en een lichte verhoging van het tarief voor de komende jaren, kan eerder overgestapt worden naar een milieuvriendelijkere bestelbus. Dit is niet alleen gunstig voor Hollend Transport, maar ook voor deze klanten.

Hollend Transport bezorgt de omgeving geen overlast. De transportbussen worden tussen 17.00 en 21.00 uur in de garageboxen gezet en 's ochtends tussen 7.30 en 9.30 opgehaald. Dit zijn normale tijden waarop ook de andere garageboxen worden gebruikt. Er zijn geen klachten van omwonenden.

In tabel 3 is voor de verschillende milieuonderwerpen uitgewerkt wat de 'basisafspraken' voor onze onderneming zijn, de verbeteringen in 2008, de nog mogelijke verbeteringen en de plannen voor 2009.

TABEL 3 : Uitwerking plannen 2009 en registraties

Milieu-onderwerp	Basisafspraak (zijn afspraken/ doelstellingen die van toepassing blijven)	Plannen 2008	Realisatie basisafspraak en Plannen 2008	Verbetermogelijkheden (nu en toekomst)	Plannen 2009	Registratie/aantonen
Transport planning (lucht, brandstof)	<ul style="list-style-type: none"> > Verbeteren planning (afspraken met klant over bezorging) > Afstanden < 3 km geen auto maar fiets (mits mogelijk) 	<ul style="list-style-type: none"> > Beginnen met gebruik fiets < 3 km > Verbeteren planning > Bij Klanten vragen hoe snel bezorgd moet worden 	<p>Bij geen haast, volgende dag bezorgen indien dit km scheelt</p>	<p>Met meer klanten afspraken maken over snelheid bezorging</p>	<p>Presenteren als milieubewuste onderneming</p>	<p>Planning, registratie km, bestemming en transport-middel (zie planningsmap)</p>
Transport rijgedrag (lucht en brandstof verbruik)	<ul style="list-style-type: none"> > Rijden volgens nieuwe rijden > Alle chauffeurs hebben cursus Nieuwe rijden gevolgd > Alrcu alleen > 30°C 	<ul style="list-style-type: none"> > Cursus nieuwe rijden volgen > Doelstelling Brandstof bussen minder 111/100 km 	<p>Te weinig gelet op nieuwe rijden</p>	<ul style="list-style-type: none"> > Vervolg cursus en letten op brandstofverbruik > Continue meting brandstof-verbruik 	<ul style="list-style-type: none"> > Doelstelling brandstofverbruik en onderlinge vergelijking > Wedstrijd wie het zuinigst kan rijden 	<p>Aantal km en brandstofverbruik (zie 12, energieverbruik)</p>
Transport transport- middelen (lucht, geluid, brandstof)	<ul style="list-style-type: none"> > Voor kleinere pakketten, personen wagen gebruiken i.p.v. bestelbus 	<ul style="list-style-type: none"> > Aanschaf hybride personenauto als vervanging van privéauto en inzetten als bedrijfsauto > Rijden op milieuvriendelijke diesel 	<ul style="list-style-type: none"> > Hybride auto is aangeschaft > Nog te weinig gebruik privéauto > Milieuvriendelijke diesel? 	<p>Betere planning en gebruik hybride auto voor x kilometer of x ritten</p>	<ul style="list-style-type: none"> > Voorstel aan 2 grootste klanten over aanschaf nieuwe bestelbus en 'groen' rijden als alternatief (tenminste Euro 5 motor) 	<ul style="list-style-type: none"> > Aantal km en brandstof-verbruik (zie 12 energieverbruik) > Aantal ritten hybride (zie planningsmap)
Transport onderhoud (afval, lucht)	<ul style="list-style-type: none"> > Eenmaal per twee weken bandenspanning controleren > Tweemaal per jaar afstelling motor > Onderhoud bus door erkende garage (ISO 14001-gecertificeerd) 		<p>Basisafspraken gerealiseerd</p>	<p>Bij vervanging banden, stillere banden aanschaffen. Bij vervanging bestelbus PIEK certificaat behalen (bewijs geluidbeperking bij laden en lossen)</p>	<p>Geen</p>	<p>Schema bandenspanning (registratielijst in de voertuigen)</p>
Papier (grondstof)	<p>100% scheiding</p>	<p>Digitaal factureren</p>	<p>Basisafspraak nagekomen</p>	<p>Waar mogelijk intern hergebruik</p>	<p>Planning digitaal (via smartphone of PDA)</p> <p>Inkoop papier naar bijna 0</p>	<p>Registratie hoeveelheid ingekocht papier</p>
Kantoor energiegebruik (gas, energie)	<ul style="list-style-type: none"> > Thermostaat van verwarming niet hoger dan 18,5 graden > Thermostaat laag bij afwezigheid 	<p>10% reductie door lagere temperatuur</p>	<p>2008 - 475 m³ gas was 525 m³ in 2007 (correctie weer)</p>	<p>> Lagere temperatuur</p> <p>> Zuinigere ketel</p>	<p>Temperatuur naar 18 graden</p>	<p>Registratie gasverbruik (zie 12 energieverbruik)</p>
Energie elektra (energie)	<ul style="list-style-type: none"> > Lampen uit als er niemand is > Apparatuur uit indien niet gebruikt 	<p>Vermindering 5% door ander gedrag</p>	<p>2008 – xxx kWh, was xxx in 2007</p> <p>Energieverbruik is gelijk gebleven</p>	<ul style="list-style-type: none"> > Vervangen gloeilampen > Zonnecellen op dak > Energie-zuinigere computer-apparatuur 	<p>Reductie elektra met 5% door: vervanging gloeilampen door spaarlampen</p>	<p>Registratie energieverbruik (zie 12)</p>
Energie (water)	<ul style="list-style-type: none"> > Besparende knop op wc > Wagens wassen in wasstraat 	<p>5% reductie door niet meer wekelijks autowassen</p>	<p>Water terug- gebracht van 120 m³ naar 110 m³</p>			<p>Bonnen autowasstraat (zie onderhoudsmap)</p>

Noodsituaties met potentiële milieugevolgen:

De verwarmingsketel wordt elk jaar gereinigd door een erkend CV-bedrijf.

In het kantoor zijn twee rookmelders geplaatst die door middel van een geluidsignaal aangeven wanneer de batterijen vervangen moeten worden. In de buurt van de ketel is tevens een CO-melder aangebracht.

In alle transportbussen en op kantoor zijn brandblussers aanwezig.

In de garagebox waar de bestelbussen 's nachts worden geparkeerd, zijn absorptiekorrels aanwezig voor het geval er een lekkage van bijvoorbeeld olie plaatsvindt. Indien er onderweg iets gebeurt, wordt ter plekke voor absorptiemateriaal gezorgd of wordt de pechhulpdienst gebeld.

Noodsituaties bij transport zijn geen onderdeel van het systeem, aangezien er geen gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Indien er een noodsituatie of incident voorkomt, dan wordt dit geregistreerd en indien noodzakelijk gemeld aan de gemeente (conform hoofdstuk 17 Wet milieubeheer). De noodsituatie of incident wordt in het kwartaal of jaaroverleg besproken, om te kijken of er maatregelen genomen kunnen worden om herhaling te voorkomen.

2.2 Houden wij ons aan de wet?

Er is slechts een beperkt aantal miliewetten op ons koeriersbedrijf van toepassing. Deze zijn:

- › de provinciale milieuverordening;
- › het Activiteitenbesluit waarin algemene eisen voor transportbedrijven zijn opgenomen (ter vervanging van de AMvB Opslag en transportbedrijven);
- › Wet milieubeheer hoofdstuk 10 betreffende afvalstoffen;
- › Wet milieubeheer hoofdstuk 17 betreffende maatregelen in bijzondere omstandigheden;
- › EU-normen en gemeentelijke eisen t.a.v. de uitstoot van auto's (o.a. m.b.t. roetfilter, type motor nieuwe bestelbus: Euro 5 of 6);
- › Verkeerswet (o.a. maximum snelheid en APK-keuring);
- › In geval van werkzaamheden voor overheden dan voldoen aan criteria voor duurzaam inkopen voor transportdiensten (nu nog geen opdrachten van overheden).

Door klanten en de verzekeringsmaatschappij worden geen milieueisen aan ons gesteld.

In de provinciale milieuverordening die op 1 april 2006 in werking is gegaan, zijn voor ons bedrijf alleen eisen opgenomen met betrekking tot de scheiding van afvalstoffen. De overige eisen zijn niet van toepassing.

De eisen voor afvalscheiding zijn opgenomen in paragraaf 4.3.3 en bijlage 4 van de Provinciale verordening. De volgende afvalstoffen worden gescheiden afgevoerd: papier/karton, glas, GFT, hout (indien van toepassing) en overig (gemengd) afval. In de gemeente Buitendam is het tevens mogelijk kunststof flessen apart af te voeren. Kunststofflessen worden daarom ook gescheiden, deze worden door Ans samen met het privéafval afgevoerd.

Gevaarlijk afval is er nauwelijks, maar als het ontstaat, dan wordt het afgevoerd conform de eisen uit de Wet milieubeheer door een daarvoor erkende afvalinzamelaar. De bijbehorende begeleidingspapieren worden volgens de eisen 5 jaar bewaard. Inktcartridges die als afval moeten worden afgevoerd, worden ingezameld voor het goede doel. Hiervoor is een speciale inzameldoos in het kantoor aanwezig.

Met behulp van de digitale tool (<http://aim.vrom.nl/>) zijn de van toepassing zijnde eisen binnen het Activiteitenbesluit uitgedraaid en doorgelopen. Uit de tool blijkt dat Hollend Transport een Type A-inrichting is. Dit betekent dat we onder de werking van het Activiteitenbesluit vallen en geen milieuvergunning nodig hebben. Ook hoeven we bij het wijzigen van ons bedrijf geen melding te doen aan het bevoegd gezag. De file met voorschriften van het Activiteitenbesluit is opgeslagen op de computer.

Het besluit geeft naast een aantal algemene eisen ook eisen ten aanzien van lozingen op het riool en de stookinstallatie. Indien alleen huishoudelijk afvalwater op de riolering wordt geloosd, wordt voldaan aan de eisen hiervoor. Aan alle eisen van het besluit wordt voldaan. Alleen bij wijzigingen in het bedrijf en bij wijzigingen van de bedrijfsmiddelen moet beoordeeld worden of nog aan de eisen wordt voldaan. Ten aanzien van de stookinstallatie is het voorschrift niet van toepassing bij een CV-ketel omdat hierbij geen condensaat van rookgassen wordt geloosd. Tenminste een keer per jaar zal worden bepaald of er wijzigingen in wet- en regelgeving is en of we nog steeds aan de geldende wet- en regelgeving voldoen. Gedurende het jaar wordt op basis van branche-informatie, informatie van de gemeente en informatie van internet (www.vrom.nl en www.antwoordvoorbedrijven.nl) gecontroleerd of er wijzigingen in de wetgeving zijn.

TABEL 4: Van toepassing zijnde algemene voorschriften uit het Activiteitenbesluit

Artikel nummer	Korte samenvatting artikel	Eventuele toelichting
2.1	Dit is een soort zorgartikel waarin het bedrijf milieueffecten moet voorkomen of beperken.	Dit is weergegeven in het beleid / de afspraken.
2.12 en hoofdstuk 10 Wm	(gevaarlijke) afvalstoffen moeten gescheiden worden gehouden en gescheiden afgevoerd door een daarvoor erkende inzamelaar. Registraties en bonnen van de afvoer van gevaarlijk afval moeten 5 jaar bewaard worden.	Zie boven: toelichting afvalscheiding n.a.v. eisen Provinciale Milieuverordening.
2.17	Maximaal toelaatbare geluidniveaus.	Deze zijn voor het bedrijf niet gemeten. Wel zijn de geluidsniveaus bekend van de bestelbussen. Deze liggen onder de wettelijk toegestane geluidsniveaus. Daarnaast wordt er niet gereden en geleverd tussen 19.00 en 7.00 uur.

De transportbussen en personenauto's voldoen aan de emissie-eisen; controle gebeurt jaarlijks door de garage. Met de steeds strenger wordende eisen voor zakelijk verkeer in binnensteden, worden de ontwikkelingen en eisen sterk in de gaten gehouden. Op dit moment wordt overal aan voldaan. Er worden geen leveringen in binnensteden gedaan met een milieuzone. Bij aanschaf van een nieuwe transportbus zal worden onderzocht aan welke eisen moet worden voldaan (ook om levering in milieuzones mogelijk te maken) en welke type motor het beste past bij de huidige eisen en de te verwachten toekomstige eisen.

In het verslag van de jaarbespreking staat een overzicht over het voldoen aan de wettelijke eisen.

DEEL 3

Verlag jaarbespreking Holland Transport

3.1 Inleiding

Dit is het verslag van de jaarbespreking van het milieumanagementsysteem van Holland Transport, uitgevoerd in januari 2009 over de uitvoering van het milieuhand- en logboek in 2008. Door de milieuvrouw, Ans is de bespreking voorbereid. De conclusies tijdens de bespreking zijn ingevoegd in het voorbereidende document. Daarna heeft de directie nog een aanvulling aan het verslag gemaakt en het geheel ondertekend. Dit is de eerste jaarbespreking.

3.2 Veranderingen in het bedrijf

In 2008 zijn er geen veranderingen in het bedrijf geweest, waardoor het handboek moest worden aangepast.

3.3 Communicatie

Gedurende het jaar zijn er drie tussentijdse besprekingen geweest met de medewerkers over het milieuhand- en -logboek. Deze besprekingen hebben niet geleid tot grote aanpassingen van het handboek, de afspraken of de plannen van het bedrijf. Met klanten en de omwonenden van Holland Transport is in 2008 gesproken over het nieuw ingevoerde milieuhandboek. Met de afspraken zijn plannen gemaakt over de bezorging (o.a. afleverdag/-tijd) zodat er beter gepland kan worden en door gecombineerde ritten emissies kunnen worden voorkomen. Ook onze ideeën om kleine pakketten binnen een straal van 3 km met de fiets te bezorgen, is met de klanten besproken. Klanten vinden het een goed idee, mits de bezorgtijd niet in het geding komt. De omwonenden vonden het leuk om te horen wat wij allemaal op gebied van milieu doen. Zij hebben geen klachten (we hebben ook geen klachten van anderen ontvangen) en hebben aangegeven het niet belangrijk te vinden om actief door ons benaderd te worden.

3.4 Beoordeling wet- en regelgeving

Het overzicht van wet- en regelgeving is gecontroleerd en nog steeds actueel. Gekeken is of de van toepassing zijnde wetten en regels aangepast zijn en of er nieuwe wetten en regels zijn bijgekomen. Dit is niet het geval. De checklist wetgeving is uitgevoerd, daarmee is gecontroleerd of we nog steeds aan de eisen voldoen. Tijdens de controle bleek dat er in de checklist niets stond over controle van de brandblussers in de bestelbussen.

Uitgezocht wordt hoe lang deze mee gaan. In de checklist zal worden aangegeven wanneer ze vervangen moeten zijn. Ook is er een brandblusser aangeschaft voor de garageboxen waar de bussen geparkeerd staan. Deze was nog niet aanwezig.

3.5 Milieuaspecten en plannen 2008

De milieuaspecten Hollend Transport zoals beschreven in tabel 1 zijn gecontroleerd. Ook is gekeken of naar de belangrijke aspecten. Deze zijn nog steeds de belangrijkste. Het overheidsbeleid is niet veranderd en ook uit de registraties blijkt dat de aspecten rond het vervoer nog steeds de belangrijkste zijn.

In het handboek hebben we tabel 2 aangepast. Aan de tabel hebben we toegevoegd welke plannen zijn uitgevoerd en welke nog niet. Op basis van de uitvoering van plannen van 2008 hebben we met z'n allen bepaald wat de plannen voor 2009 moeten zijn.

In 2008 hebben geen noodsituaties of incidenten voorgedaan.

Toelichting naleving basis afspraken en plannen 2008:

Transport – planning: we hebben wel gevraagd wanneer pakketten bezorgd moeten worden, maar hebben niet aan klanten gevraagd of ze ook eventueel de volgende dag bezorgd mogen worden om hierdoor efficiënter te kunnen plannen.

Transport – rijgedrag: iedereen heeft een cursus het nieuwe rijden gevolgd. Vervolgens hebben we te weinig gedaan met de tips die uit deze cursus kwam. We hebben het aan iedereen zelf overgelaten om de aanwijzingen te volgen en zuiniger te rijden, zonder dit te controleren. In 2009 gaan we het brandstofverbruik onderling vergelijken en doen we een wedstrijd wie het zuinigst kan rijden.

Transport – transportmiddelen: de privéauto, een hybride Honda wordt nog relatief weinig ingezet als bedrijfsauto. In 2009 zullen kleinere pakketten en individuele ritten, die niet mee kunnen met de geplande rit van een van de bestelbussen, uitgevoerd worden met de privéauto. Eind 2009 zullen we evalueren wat dit voor effect heeft gehad op het brandstofverbruik en op de emissie van o.a. CO₂. Ook zullen we in 2009 gesprekken aangaan met de twee grootste klanten om te kijken of zij een toezegging willen doen over de hoeveelheid werk, zodat we eerder over kunnen stappen op een nieuwe bestelbus met een betere motor.

Transport – onderhoud: alle afspraken zijn gerealiseerd. Wij zullen in 2009 controleren of onze garage nog steeds ISO 14001 gecertificeerd is.

Papier: in 2008 is een verzoek ingediend bij de belastingdienst om digitaal te mogen factureren. Dit verzoek is goedgekeurd. Hierdoor besparen wij papier. De planning wordt nog dagelijks geprint voor de chauffeurs. In 2009 kijken we naar de mogelijkheid om de planning volledig te digitaliseren. Dit levert niet alleen een besparing op in het papiergebruik, maar vergroot ook de flexibiliteit als er gedurende de dag ritten in de planning worden toegevoegd.

Kantoor – energieverbruik: het gasverbruik is direct gerelateerd aan de buitentemperatuur. Het kantoor is geïsoleerd en de verwarming staat al lager. Voor 2009 gaan we de oude CV-ketel vervangen door een nieuwe en zullen we de temperatuur lager zetten als er (vanwege extra transportritten) niemand op kantoor is. Het elektriciteitsverbruik is niet verminderd, omdat we meer en langer op kantoor aanwezig zijn geweest in 2008 dan in 2007. Dit komt door een toename van afgenomen diensten. We zijn blij dat het elektriciteitsgebruik gelijk is gebleven. In 2009 proberen we het elektriciteitsgebruik te verminderen door het plaatsen van zonnecellen op het dak, hiervoor wordt een subsidie aangevraagd. Ook vervangen we gloeilampen door spaarlampen en als computerapparatuur vervangen moet worden, zullen we naar energiezuinige types kijken.

Water: een belangrijke verbetering in 2008 was het niet meer wekelijks wassen van de bussen. Er wordt nu gekeken hoe vies de bussen zijn, waarna bepaald wordt of het wassen noodzakelijk is. Het niet meer handmatig wassen, scheelt veel tijd die we in kunnen zetten voor transporten. Hierdoor kunnen we de groei in het aantal transporten zelf vervullen, zonder - meer dan vorig jaar - gebruik te maken van inhuur. Daarnaast sparen we het milieu door in de wasstraat te wassen, waar het waswater zoveel mogelijk wordt hergebruikt.

3.6 Plannen 2009

Zie hiervoor tabel 2 van het milieuhandboek. Eindverantwoordelijk voor alle doelstellingen is Ans. Vanwege haar taak op kantoor houdt zij de voortgang van de doelstellingen in de gaten en bespreekt met Henk de middelen die voor het uitvoeren van de doelstelling nodig zijn. De doelstellingen zijn samen met het personeel opgesteld, waarna gekeken is welke taken hiervoor bij de verschillende medewerkers liggen.

3.7 Registraties

Bij het verslag is een bijlage gevoegd met de registraties die gedurende het jaar zijn bijgehouden. Op basis van de cijfers zien we dat bijna alle verbruiken omlaag zijn gegaan:

- > er is zuiniger gereden;
- > relatief gezien is er minder gas gebruikt;
- > waterverbruik is afgenomen.

De maatregelen om te reduceren, hebben effect gehad. Het verbruik van elektra is niet omlaag gegaan, vanwege het grotere aantal bedrijfsuren door meer orders.

3.8 Verslag kritische buitenstaander

Uit het verslag van de kritische buitenstaander bleek dat niet alle afspraken bij iedereen bekend waren. Deze zijn nog een keer met iedereen doorgesproken en per afspraak is gekeken naar de rol van de verschillende medewerkers bij het nakomen van de afspraak. Ook was er geen evaluatie voorzien van de reden waarom plannen niet uitgevoerd werden. Deze evaluatie is hierboven beschreven bij het nakomen van de afspraken 2008. Het beoordelen van het systeem door een kritische buitenstaander is goed bevallen. Een buitenstaander ziet toch dingen die je zelf niet meer ziet. We gaan tijdig op zoek naar iemand anders voor de volgende beoordeling van de kritische buitenstaander. Voor het toetsen aan de norm zal een overzicht gemaakt worden met normen die nog niet beoordeeld zijn. Deze zullen in 2009 beoordeeld worden. Daarmee is in 2 jaar tijd de gehele norm getoetst.

3.9 Conclusie werking milieuhand- en -logboek

Sinds de invoering van het milieuhandboek zijn we met elkaar bewuster van de invloed van onze werkzaamheden op onze directe omgeving en op het milieu. De afspraken worden redelijk goed nageleefd en we hebben het gevoel dat het systeem zoals we dat hebben opgezet werkt, maar we kunnen in 2009 nog meer bereiken. De beoordeling door een kritische buitenstaander hebben we positief ervaren en we hopen in 2009 weer iemand bereid te vinden naar ons systeem en de afspraken te kijken.

3.10 Toevoeging directie

Als directie hebben we niet veel toe te voegen aan bovenstaand verslag. De plannen zoals we die tijdens de jaarbespreking met elkaar hebben afgesproken, worden bij deze door de directie vastgesteld. Als directie zullen we de nodige middelen vrij maken om de plannen uit te kunnen voeren.

Januari 2009

Handtekening Ans Groen

Handtekening Henk Groen

Bijlage: Registraties 2008

Overzicht gebruik en brandstof (wordt per voertuig en per chauffeur bijgehouden)

	Aantal km per chauffeur	Soort brandstof (diesel/benzine) Aantal liter	Gemiddeld verbruik (Liter/km) op basis van km en brandstof registratie
2006	35.789 km Henk bestelwagen 1	4402 liter diesel	12,30 l/100 km
	42.395 km Jan bestelwagen 2	5492 liter diesel	12,95 l/100 km
	geen km privé auto	-	-
2007	50.041 km Henk bestelwagen 1	6065 liter diesel	12,12 l/100 km
	47.958 km Jan bestelwagen 2	6145 liter diesel	12,81 l/100 km
	1000 km privé auto	114 liter benzine	11,4 l/100 km
2008	67.567 km Henk bestelwagen 1	8023 liter diesel	11,87 l/100 km
	52.310 km Jan bestelwagen 2	6528 liter diesel	12,48 l/100 km
	1254 km privé auto (oud)	143 liter benzine	11,4 l/100 km
	2687 km privé auto (nieuw, hybride)	152 liter benzine	5,66 l/100 km

Volgens specificatie leverancier is gemiddeld verbruik bij stadsritten:

- > bestelbus 1: 12,4 x liter / 100km
- > bestelbus 2: 13,0 liter / 100 km
- > personenauto: 10,6 liter / 100 km
- > hybride auto: 5,2 l / 100 km

De verbruiken worden per maand bijgehouden waardoor snel op grote verschillen kan worden gereageerd. Hierboven worden alleen de jaarcijfers genoteerd en vergeleken met de voorgaande jaren.

Door alle verbruiken om te rekenen naar liter benzine per km kunnen de verbruiken met elkaar vergeleken worden en kan bij het plannen van de ritten voor de zuinigste auto gekozen worden.

Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de gemiddelde CO₂-uitstoot per km. Dit gemiddelde is afkomstig uit de technische specificaties van de voertuigen:

Bestelbus 1: 320 g/km CO₂

Bestelbus 2: 300 g/km CO₂

Personenauto: 104 g/km CO₂

De bussen hebben geen vaste bestuurder. De verschillen in het gemiddelde verbruik per voertuig geven een indicatie van de rijstijl van de bestuurder.

Energieverbruik

Energieverbruik	Jaar	Verbruik/jaar	Aantal graaddagen de Bilt	Totaal energieverbruik	Verbetermogelijkheid
Elektra laag	2008	550 kWh		3539 kWh	
Elektra hoog	2008	2989 kWh			
Gas	2008	1687 m ³	2816	1687 m ³ gas	

Energieverbruik	Jaar	Verbruik/jaar	Aantal graaddagen de Bilt	Totaal energieverbruik	Verbetermogelijkheid
Elektra laag	2007	200 kWh		3305 kWh	
Elektra hoog	2007	3105 kWh			
Gas	2007	1566 m ³	2565	1566 m ³ gas	

Gas wordt alleen gebruikt voor verwarming. Als je het gasverbruik tussen de verschillende jaren wilt vergelijken heb je het aantal graaddagen nodig (= aantal dagen per jaar kouder dan 17°C). Graaddagen 2007 delen door graaddagen 2008 = $2565:2816 = 0,91$

Dit getal vermenigvuldigen met het gasgebruik van 2008 = $0,91 \times 1687 = 1537$.

Als 2008 net zo koud was geweest als 2007 dan had bij je 1537 m³ gas nodig gehad, dit is lager dan het verbruik in 2007 dus dat wil zeggen dat je in 2008 zuiniger hebt gestookt dan in 2007.

Waterverbruik

Jaar	Aantal liter
2008	110
2007	120

Daarnaast is ook bijgehouden:

- › Bandenspanning: van de bestelbussen volgens afspraak elke 2 weken gemeten en bijgevuld indien nodig. Van de hybride wordt deze elke maand gemeten (lagere frequentie vanwege kleiner aantal km).
- › Klachten: in 2008 geen klachten
- › Incidenten: in 2008 geen milieu-incidenten
- › Verbetermaatregelen: geen maatregelen anders dan in tabel 2 genoemd
- › Verslagen van jaar- en kwartaalbesprekingen: zijn verwerkt in de jaarbespreking
- › Checklist controle naleving wet- en regelgeving: is ingevuld, aanvullende maatregelen genomen, zie verslag jaarbespreking.

Overzicht voldoen aan wet- en regelgeving 2008

Omschrijving wettelijke eis	Akkoord ja/nee	Evt. opmerking
Afvalwater mag alleen op de riolering worden geloosd (niet op regenwaterriool of in de bodem)		
Wordt er netjes en zorgvuldig gewerkt (onder andere afvalstoffen netjes opgeslagen)?		
Gevaarlijke afvalstoffen zijn gescheiden opgeslagen en worden afgevoerd?		
Worden afvoerbonnen van gevaarlijk afval bewaard? (wettelijke termijn is 5 jaar)		
Zijn de brandblussers bereikbaar (staat er niets voor) en zijn ze gekeurd?		
Wordt zwerfafval van Hollend Transport binnen een straal van 25 meter van de inrichting verwijderd?		
Zijn er energiebesparende maatregelen mogelijk en worden deze uitgevoerd?		
Is er geluidsoverlast naar de omgeving? Worden mogelijke maatregelen genomen?		
Worden de emissie-eisen van de bussen jaarlijks gecontroleerd en wordt daarmee voldaan aan de eisen?		
.....		
.....		

DEEL 4

Verslag kritische buitenstaander Hollend Transport

4.1 Inleiding

Op 8 juni 2009 heb ik, Pieter de Boer, KAM-coördinator van Pro-Metaal metaalbewerkingsbedrijf een milieuonderzoek gedaan bij Hollend Transport. Het onderzoek is uitgevoerd op verzoek van Ans Groen en betrof de werking van het milieuhandboek, de opvolging van de milieufspraken en het voldoen aan de ISO 14001-norm. Jaarlijks vraagt Hollend Transport een kritische buitenstaander naar het milieumanagementsysteem van Hollend Transport te kijken. Pro-metaal is een relatief grote afnemer van Hollend Transport en omdat duurzaamheid bij ons hoog in het vaandel staat, wilden wij graag aan het verzoek van Ans voldoen. Vanwege de aanwezige systeem- en normkennis is tijdens de beoordeling meteen een interne audit uitgevoerd.

4.2 Beoordeling opvolging milieufspraken

De basisinformatie van dit deel van het onderzoek betrof tabel 2: uitwerking plannen 2009 en registraties. Tijdens het onderzoek is voor de significante milieuaspecten gekeken naar de afspraak in de tabel en de registraties om te controleren in hoeverre de afspraken worden nageleefd. Naast de significante afspraken is er een steekproef genomen om de opvolging te controleren.

Conclusies beoordeling naleving:

4.3 Naleving afspraken door medewerkers

Tijdens de beoordeling is gesproken met Ans Groen, Henk Groen en Jan Bloem de vaste medewerkers van Hollend Transport. Er is niet gesproken met Fred Kuipers die soms wordt ingehuurd. In de gesprekken is beoordeeld of de medewerkers op de hoogte zijn van de gemaakte afspraken en wat ze doen om de afspraken na te komen.

Van Ans en Henk Groen mag verwacht worden, als eigenaren dat zij op de hoogte zijn van de belangrijkste milieuaspecten, de afspraken die er t.a.v. milieu gemaakt zijn en de registraties die moeten worden bijgehouden. De gesprekken bevestigen dit.

In het gesprek met Ans is gekeken naar de registraties die worden bijgehouden. Deze worden volgens de afgesproken werkwijze ingevuld. Specifiek is er gekeken naar de werkwijze bij de planning van de ritten. Voor een deel kan er vooraf worden ingepland omdat er vaste wekelijkse ritten zijn voor een aantal klanten.

Hiervan is er één klant die de keuze laat of het transport op dinsdag of op woensdag plaatsvindt. Geprobeerd wordt om zoveel mogelijk ritten van verschillende klanten te combineren. Ans doet de planning op basis van eigen gevoel en kennis. Gesproken is om hiervoor een slim planningsprogramma aan te schaffen, waardoor ritten efficiënter gepland kunnen worden en hier minder tijd van Ans in gaat zitten.

Uit het gesprek met Jan Bloem blijkt dat hij wel op de hoogte is van de belangrijke milieuaspecten en van de afspraken die er t.a.v. milieu gemaakt zijn. Hij is samen met Ans, Henk en Fred op cursus geweest voor het nieuwe rijden en heeft daar naar eigen zeggen veel van opgestoken. Op dit moment heeft hij met Henk een wedstrijd om te kijken wie er het zuinigst kan rijden. De afspraak is dat de brandstofkosten die Fred bespaart in 2009 (t.o.v. 2008) aan hem zelf worden uitgekeerd. Als hij zuiniger rijdt dan Henk (en nog steeds de afspraken met klanten nakomt) komt daar nog een extra bonus bovenop. Hij is niet op de hoogte van de afspraak dat kleinere pakketten binnen een straal van 3 km met de fiets worden bezorgd. Hij heeft dat nog nooit gedaan en denkt dat Ans en Fred dit doen. Zelf registreert hij welke ritten hij gemaakt heeft, naar wie en hoeveel km hij gereden heeft. Omdat hij zuinig wil rijden, zet hij na elke rit de dagteller op 0. De teller van de auto geeft dan per rit aan hoeveel km er is gereden en wat het actuele brandstofverbruik was. Het actuele gebruik zet hij op de km registratie erbij. Ook meet hij wekelijks de bandenspanning en zet deze op het formulier dat in de auto ligt.

4.4 Beoordeling handboek en uitvoering conform ISO 14001

Tijdens de gesprekken met Ans, Henk en Jan en bij het beoordelen van stukken van het managementsysteem is er gekeken of het systeem en de uitvoering voldoet aan de eisen van de norm. Deze beoordeling kan gezien worden als een interne audit. Hiervoor is echter geen auditplanning opgesteld. In onderstaande tabel wordt aangegeven welke normpunten beoordeeld is en wat de bevindingen zijn. Voor de normpunten die niet beoordeeld zijn wordt geadviseerd om deze bij de volgende jaarlijkse beoordeling van de kritische buitenstaander mee te nemen.

Beoordeelde normpunten ISO 14001	Bevindingen
4.2 Milieubeleid	In het verslag van de laatste jaarbespreking is niet terug te vinden dat beoordeeld is of het beleid van Hollend Transport nog actueel is.
4.3.1 Milieuaspecten	Ans en Henk weten goed te verwoorden waarom bepaalde aspecten prioriteit hebben. Dit is goed onderbouwd. Op basis van de afspraken wordt aangetoond dat er veel aandacht is voor het beheersen van deze belangrijke aspecten en andere milieuaspecten.
4.3.2 Wettelijke eisen 4.5.2 Beoordeling van de naleving	Voor zover bekend lijkt het lijstje wettelijke eisen compleet en actueel. De checklist is ook ingevuld.
4.3.3 Doelstellingen, taakstellingen en programma's	In het verslag van de laatste jaarbespreking is aangegeven dat niet alle plannen voor 2008 zijn gerealiseerd. Er worden plannen doorgeschoven naar 2009 en er worden nieuwe plannen gemaakt. Aangezien er niet gekeken wordt naar de oorzaak voor het niet realiseren van de plannen is het niet duidelijk of doorgeschoven plannen dan in het nieuwe jaar wel gerealiseerd zullen worden. In het verslag moet deze oorzaak worden vastgelegd. Dit is inmiddels ook in het handboek aan de onderwerpen van de jaarbespreking toegevoegd.
4.4.3 Communicatie	Alleen de halfjaarlijkse en jaarlijkse besprekingen zijn aantoonbaar. Afspraken bij tussentijds overleg worden niet in een verslag vastgelegd, tenzij dit wijzigingen in afspraken in het handboek betreft. Deze worden meteen in het handboek vastgelegd.
4.4.6 Beheersing van werkzaamheden	Voor de beheersing van werkzaamheden is gekeken naar de naleving van de basis afspraken uit tabel 2 van het milieulogboek. Er is gekeken of er sinds de evaluatie van 2008 in januari, verbeteringen in de uitvoering zijn aangebracht en of naleving kon worden aangetoond. De conclusie is dat er nog het een en ander te verbeteren is. Het betreft o.a.: > verbeteren afspraken over bezorgen met de klant > betere registratie wanneer/waarom gebruik hybride auto > voorstel aan grootste klanten m.b.t. nieuwe bestelbus en 'groen'rijden nog niet uitgewerkt
4.5.3 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen	Tijdens de kwartaal- en jaarbesprekingen wordt de voortgang van het milieuhandboek besproken en worden corrigerende en eventueel preventieve maatregelen geformuleerd. Deze worden vastgelegd in het verslag. Onduidelijk is of daarna ook tabel 2 in het logboek wordt aangepast.
4.5.1 Monitoring en meting 4.5.4 Beheersing van registraties	De registraties zoals aangegeven in het logboek zijn steekproefsgewijs gecontroleerd. De nadruk is gelegd op de planning, km en ritten registratie en brandstofverbruik. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd. Wel moet de registratie van de keuze voor de hybride auto beter geregistreerd worden, zie ook 4.4.6
4.6 Directiebeoordeling	Beoordeeld is het verslag van de jaarbespreking en de opvolging van acties. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Voor meer informatie:

SCCM

Postbus 13507, 2501 EM Den Haag

Tel. 070 – 362 39 81

E-mail: info@sccm.nl

Internet: www.sccm.nl